

تحلیل استنادی پایان‌نامه‌های دکترای تخصصی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان

مینا توسلی¹ نسرين داوری دولت‌آبادی² مهربان شاهی²

¹ مربی گروه پیراپزشکی، ² مربی گروه مدارک پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان

مجله پزشکی هرمزگان سال دوازدهم شماره سوم پاییز 87 صفحات 201-206

چکیده

مقدمه: تحلیل استنادی شاخه‌ای از کتاب‌سنجی است که با استفاده از آن می‌توان نیازهای اطلاعاتی و رفتارهای اطلاع‌یابی جامعه استفاده‌کننده از منابع کتابخانه‌ای خاص را ارزیابی نمود. هدف از این مطالعه تحلیل استنادی فهرست مآخذ پایان‌نامه‌های دکترای تخصصی دفاع شده در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان به منظور تعیین میزان استفاده از انواع مدارک اعم از کتاب و مجله علمی و سن و زبان آنها و میزان مطابقت آنها با مجموعه کتابخانه مرکزی دانشگاه است.

روش کار: در این مطالعه کلیه 55 پایان‌نامه دکترای تخصصی دفاع شده در سالهای 1383-1376 موجود در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان به صورت موردی انتخاب شدند و فهرست مآخذ آنها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این بررسی اطلاعات منابع استناد شده نظیر سال نشر، نوع مدرک و زبان آنها ثبت شد. برای شناسایی عناوین اختصاری مجلات از فهرست مجلات نمایه شده در ایندکس مدیکوس استفاده شد. سپس نتایج با موجودی مجلات کتابخانه مرکزی مقایسه شد.

نتایج: از 977 مدرک مورد استناد بالاترین تعداد استنادها به مجلات خارجی با 57/11 درصد (588 مورد) تعلق داشت. پس از آن کتاب‌های خارجی با 25/8 درصد (245 مورد) استناد بیشترین میزان استناد را به خود اختصاص داده بودند. زبان عمده مدارک مورد استناد انگلیسی بود (95/18 درصد) و تنها 4/19 درصد مدارک مورد استناد به زبان فارسی بود. به طور میانگین کلیه مدارک مورد استناد اعم از فارسی و انگلیسی نسبت به متن 8 سال کهنه‌تر بودند.

نتیجه‌گیری: عدم وجود خدمات چکیده‌نویسی و نمایه‌سازی جامع در زمینه آثار فارسی می‌تواند یکی از دلایل کم بودن تعداد استنادها به مدارک فارسی باشد. با خرید تعداد اندکی از مجلات، نویسندگان پایان‌نامه‌ها می‌توانند به درصد قابل توجه‌ای از محتوای مقالات مورد نیاز خود دست یابند.

کلیدواژه‌ها: تحلیل استنادی - پایان‌نامه‌ها - دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان - مآخذ

نویسنده مسئول:

مینا توسلی

دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه

علوم پزشکی هرمزگان

بندرعباس - ایران

تلفن: +98 761 6666367

پست الکترونیکی:

mfarahizo@yahoo.com

دریافت مقاله: 84/9/10 اصلاح نهایی: 86/6/20 پذیرش مقاله: 87/2/12

مقدمه:

تحلیل استنادی شاخه‌ای از کتاب‌سنجی است که استنادهایی را که به یک یا از یک اثر می‌شود مطالعه می‌کند. این مطالعه شامل شمارش و یا رتبه‌بندی تعداد دفعاتی است که منابع در پانوشته‌ها، فهرست منابع یا ابزارهای نمایه‌سازی و چکیده‌نویسی مورد استناد قرار گرفته‌اند. با فرض اینکه منابعی

که نسبتاً زیاده‌تر مورد استناد قرار گرفته‌اند احتمالاً بیش از

موارد دیگر مورد استفاده قرار خواهند گرفت (1).

از تحلیل استنادی در موارد زیادی استفاده می‌شود. اما اخیراً در تعیین مجلات هسته اصلی هر رشته و حذف و اضافه نمودن منابع به مجموعه یک کتابخانه از این روش استنادی استفاده می‌شود. تجربه نشان داده است که در بسیاری از موضوعات علمی تعداد نسبتاً کمی از مجلات